

ובא המנין הקטן, אנשים כפורים בשר, המסורים לעברית ככל מקום וככל שער, והם כונים להם כמה לסקום ברות, ותהי נא הבמה קטנה ודלה שבתיים בן הקדומות, ויהיו נא העברים המרובים שם דברים פשוטים ובלוי שאר רוח, ואולם הן לא לעושר רוחני, לא ליצירה ספרותית כבודתים כאן, הלא עצם ההתוותה של תוברת שכזו אחרי כל הגלים הזרונים שעברו על גולי הארץ האחרונים, כפעל של יצירה הוא, כי המטרה, שהיתה לפניהם של אלה, היא לבלי לתת לנהלת שחכמה ותעומם בצנת הנכר

ואני לדפוף בחוברת, ותכיבה היא עלי יותר מספרים שלמים שתכנם נעלה על תכנה, כי נראת היא לי לסמל של הפלה העברית החיה גם בנכר, וכאשר יבואו הימים, ונאסף כל החומר הרב של הימים הקדומים האלה לתוך בתי גזית של תולדות, ונראה לה שם מקום גם תוברת קטנה ודלה זו — כי גם בה נראה מרשומי ההתאבקות של המלה העברית בער קיומה בנכר.

ג. גרינבלאט.

על נהרות בב"ש

У РЪКА ВАРМОНСКИХЪ.
Национальная еврейская лирика
въ мировом поэзии. Составитель
Л. Б. Сафруть. Изд. „Сафруть“
Москва 1917.

הליריקה האומית — זהו מסכן הקסאים והפלאות של העם, שכנית התעלמותו שלו, ואותה ישרי כפני עצמו. צער האומה ונכאיה המסורים, המית רוחה חלואה בעצמם — התבין זאת נפש זרה? וכמה כירור הוא התזיון, שהד צילי הליריקה האומית היהודית נגיע לאזינונו ככל רוחות העולם.

אכן נוראה היא האגדה על היהודי הנצחי, המים השרניים החרותים על מצחו, החיות והרזים האיומים המרתפים על סביבו, כל אלה מוכיחים בלי-כך את העין הורה הסואפת לתעלמות. ומי בעל רוח נדיבה ונפש עדינה ורכה, ולא כסגה אנו את שופתו האיומה, הבוקעת מחללי החרות ומטילה זועה על כל הולכים לבטח דרכם?...

וכך עולות זעיר עם זעיר שם מן השירח העולמית קולות ובנות-קולות נוגות ה, ומיירות ישראל, וכך ייערו ויהבו מיתרים בודדים בכנורות העולם הקדורים, שהם גם, תגום לבנות צעותנו".

ואותן בנות-הקולות הנוגות של בת-הסירח

השיבות היסטורית יש גם לסקירה על פכולת ההגרה, כל ישראל חברים, התעובדה על ידי ג. טרויוס על פי ספרו של ג'נסים לוי.

מלבד האמורים נמצא ב,העבר" הרבה חומר היסטורי, כגון: הפנקסי קהלת מטטילאב" עליידי ש. דובנוב ו,עתיקות חילנה" עליידי ד. מנידן; מכתבים של ערטר לר' שניאור זקס, העודות בדבר צרות היהודים בימי המלחמה האחרונה, רשימה סלאה פנין ל,תולדות המרד בפולין" מאת ש. ו. סטניסלבסקי, ביבליוגרפיות מאת פ. דיקשטיין וב. דינאבורג, שאין להן בעצם שייכות אל הדפד ההיסטורי.

הספר מסיים במכתבים של הכנותר ד"ר י. קצלבסקי.

ביעבור הקורא הפשוט על החומר ההיסטורי, על התעודות הכונות ועל יתר הדברים המתנהלים ככבודות ומגושי על לפנה ברוכה זו, עד למכתבים הקלים והיפים האלה, אז ירגיש בהם את העונג החיוני, שמרגישים תמיד בשעה קריאת רוב דברי המנוח; גם על הסכתבים האלה שפוך אותו הקסם וההן, אותה האצילות הנפשית, שהרבים כל-כך לספר עליהם יודעי המנות.

ג. גרינבלאט.

בנכר

קובץ לעניני ספרות ולשאלות הומן. יוצא לאור על-ידי אגודת התחיה באלכסנדריה בעריכת יוסף אהרןוביק, חוברת א.

מונתה לפני החוברת הדלה והצנומה ואני מדפוף רגע בעלים המעטים, קורא את הדברים, סתם דברים לעניני השעה, ורגע אשים עיני בסער החוברת, והסם "בנכר" צובט בלי-כך את הלב, איוו בת-קול נוגה בוקעת ועולה ממלה זו.

באלכסנדריה של מצרים, בעיר היושבת על כפתן ארץ-ישראל, נכתבו הדברים, והכותבים מגולי ארץ ישראל המ, והחורך יוכף אהרנבוניק, אחד מכוני הפועל הצעיר, זו הבמה היפה של אנשי הרות בארץ ישראל החדשה — גם הוא גלה למקום נכר, סערת המלחמה עקרה אותם משרשי חייהם, קפדה את החוסים המאגרים אותם אל הארץ, שהיתה להם לפולדת, ומהלכים אל תוך החיים הזרים, והם יושבים עתה כעבר לבנוב בולדתם. לאזנם מגיע הר ההיים אשר בה, והלב, כמה הובה הלב לכל הנעשה שם בעבר השני, והמלה העברית היתה מה תהא עליה? כלום גם בור-דינה יצא לעלת בגולה, וגם היותה עקרה משרשה לא תאלם?